

Mesura de govern

Pla d'accions contra la soledat del districte de les Corts

2021-2023

Octubre del 2021

B
BC
BN

Índex

1. Introducció	3
2. Què entenem per soledat	6
3. La soledat com a problema social	8
4. El perfil de població de les Corts i les xifres de soledat	9
5. El Pla d'accions contra la soledat del districte de les Corts	20
6. Governança	26
7. Calendari i seguiment del Pla d'accions contra la soledat del districte de les Corts	28
8. Seguiment i avaluació	30
9. Pressupost	31
10. Referències	32

1. Introducció

No hay soledad inexpugnable

Pablo Neruda

Hi ha un debat intel·lectual i acadèmic, des de diferents perspectives en el món de la psicologia i de la sociologia, sobre la identificació de la soledat i les seves causes, la seva fenomenologia i els possibles abordatges de la soledat no volguda.

Sense entrar en aquest debat, partim del fet que una part dels veïns i veïnes de les Corts estan o se senten sols i soles. Cada vegada més persones viuen soles, majoritàriament gent gran i dones i, encara que la soledat per si mateixa no és un indicador objectiu de soledat no volguda, sí que pot ser un índex objectivable. Altres persones, de totes les edats i que viuen acompanyades, també es poden sentir soles. És a dir, ens preocupen les persones de les Corts que viuen soles, que estan soles i que se senten soles, visquin soles o no.

Per això, ja des de l'inici del mandat es va mostrar sensibilització i preocupació creant la "Comissió de Treball de Persones Grans, Edatisme i Soledat no volguda".

La soledat és un sentiment, un estat d'ànim, connectat amb l'experiència personal, que pot tenir causes tangibles i identificables. Però una vegada instal·lats en l'erm de la soledat no volguda, les vies de recuperació, de tornar a sentir-se part de les xarxes personals que donen sentit a la vida familiar, d'amistat, comunitària, es converteixen en barreres infranquejables. Des de la soledat i des del sentiment d'estar sol, pot semblar impossible aturar el deteriorament i la fractura de les xarxes personals significatives.

Som una espècie que ha sobreviscut, entre d'altres raons, per la nostra capacitat d'adaptació i de cooperació, és a dir, de trobar solucions col·lectives als reptes que ens imposen la naturalesa, la vida i la història. Tots podem tenir un sentiment de soledat momentani per una causa concreta o en un període determinat: en funció de determinades vivències personals, absències de persones o circumstàncies transitòries, la soledat és un sentiment que podríem considerar natural.

Quan la soledat s'instal·la de manera permanent i inhabilitant en una persona de qualsevol edat és quan pot afectar la salut, el benestar de les persones, i és un

problema comunitari. La soledat és un factor de risc de la vida satisfactòria i de la salut física i mental, i pot arribar a ser la causa subjacent de diverses patologies.

La soledat no desitjada és causa i efecte en un cercle viciós limitant que es retroalimenta i empeny al desarrelament personal, a la desafecció emocional i a la fractura de vincles personals i comunitaris. Ningú és immune al sentiment de soledat, independentment de l'edat, la situació social o cultural, però en paraules del poeta "no hi ha soledat inexpugnable".

Quan parlem amb persones que se senten soles, les expressions freqüents estan relacionades amb el sentiment de "ningú em troba a faltar", "no li importo a ningú", "ningú es recorda de mi", "no tinc ningú amb qui comptar", indicadors d'un sentiment de marginalitat, fragilitat, d'infravaloració, etc. Expressions col·loquials o falques que mostren el sentiment de sentir-se exclosos, de no participar en els projectes de la resta.

De vegades es viu com un fracàs personal relacionat amb les pròpies expectatives, amb l'absència de relacions significatives, de sentir un buit vital, de viure un naufragi sense esperança. També es pot viure com una sensació de fracàs, de no acceptació, quan no de rebuig. La soledat pot ser socialment estigmatitzada, creant-se l'estereotip que la persona sola o que se sent sola és una persona rara, que té el que es mereix, etc.

Segons es recull a l'*Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030*¹, la soledat no desitjada no és un problema nou a la ciutat de Barcelona, tampoc ho és al districte de les Corts. Des de fa anys es duen a terme programes municipals específics per pal·liar el sentiment de soledat, sobretot de les persones grans. Això no obstant, en els darrers anys, l'augment del nombre de persones de qualsevol edat que se senten soles ha posat de manifest la necessitat d'una estratègia conjunta per pal·liar la soledat no desitjada a la nostra ciutat.

L'impacte de la pandèmia de la covid-19 va modificar calendaris i prioritats de moltes polítiques i programes, i també de l'Estratègia municipal contra la soledat. Tanmateix, la pandèmia no va significar suspendre o cancel·lar l'estratègia, ans al contrari: va convertir-se en un factor més a tenir en compte a l'hora de pal·liar la soledat. La covid-19, així com les restriccions que se'n van derivar, podien incrementar el sentiment de soledat d'aquelles persones que ja el patien abans de la pandèmia, o bé aparèixer en altres que no l'havien conegut mai. Aquest nou

¹ L'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030 es va presentar al Plenari municipal el passat juliol de 2021. El document està disponible al web Barcelona contra la Soledat: https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/axius-documents/estrategia_contra_soledat_barcelona_2020_2030.pdf

escenari va posar de manifest, encara més, la necessitat d'una política per atendre la soledat. Una política que és estructural i necessària a la nostra ciutat i al nostre districte. Com a resultat dels efectes de la covid-19, ara també esdevé urgent.

Durant aquests mesos, dins el marc de l'Estratègia municipal contra la soledat, s'ha realitzat un treball intens des de diversos àmbits per tal de conèixer el fenomen a la ciutat, detectar necessitats i aportar les mesures i accions per contenir-la. En aquest procés s'ha treballat conjuntament amb els diversos departaments i àrees municipals, incorporant el coneixement i les aportacions dels àmbits acadèmic, ciutadà i associatiu. També s'està treballant amb el territori per tal de poder aterrar l'estratègia contra la soledat, i impulsar les mesures i accions per pal·liar el sentiment de soledat adaptades a les necessitats de cada territori.

L'objectiu de la mesura de govern que presentem és presentar un pla d'accions contra la soledat al districte de les Corts, amb un horitzó a tres anys (2021-2024), que s'emmarca en l'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030 i el Pla d'accions 2020-2024 de ciutat de l'estratègia contra la soledat².

Es tracta d'una mesura de govern que inclou un sistema de seguiment prou flexible per poder adaptar les mesures i accions en funció de la realitat de cada moment. La covid-19 ha fet palesa la necessitat d'adaptar-se a situacions sobrevingudes i inesperades. A partir de l'anàlisi de l'evolució de les xifres de la soledat es podran modificar, crear o mantenir les accions proposades. Les dades del sentiment de soledat poden estar condicionades per circumstàncies estructurals o conjunturals. Per això, els plans d'acció han de ser prou flexibles per poder adaptar-los a cada moment.

Aquesta mesura de govern s'estructura en diferents apartats on s'ha inclòs la definició de què entenem per soledat i per què s'ha convertit en un veritable problema social; les principals dades del perfil de població del districte de les Corts comparades amb les de la ciutat; les xifres que indiquen el grau de soledat i els perfils de població que més la pateixen tant a la ciutat de Barcelona com concretament a les Corts; el Pla d'accions per pal·liar la soledat al districte, juntament amb el calendari d'actuació, la governança, el seguiment i avaluació de les línies establertes, així com el pressupost.

² El Pla d'accions de l'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2024 es pot consultar al web Barcelona contra la Soledat:

<https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/estrategia-contra-soledat-barcelona-pla-accions-2020-2024.pdf>

2. Què entenem per soledat

*La soledad es muy hermosa...
cuando se tiene a alguien a quien decirselo*

Gustavo Adolfo Bécquer

D'acord amb l'*Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030*³, la soledat és diferent de l'aïllament social. L'aïllament social es refereix a la característica objectiva de l'absència de relació amb altres persones. Per mesurar aquest tipus d'aïllament necessitem identificar les característiques objectives del funcionament de la comunitat, com l'ajuda entre el veïnat, i la grandària, composició i funcionament de la xarxa relacional de les persones. Les persones amb un nombre molt petit de vincles significatius estan aïllades socialment.

El sentiment de soledat, en canvi, és una experiència subjectiva, resultat d'una avaluació de la coincidència o discrepància entre la quantitat i la qualitat de les relacions socials d'un mateix i els estàndards personals de relació socials que es conceben (el que es té en realitat i el que es consideraria òptim, l'ideal). La soledat es considera una expressió negativa dels sentiments que es poden manifestar en individus de totes les edats.

Les persones en situació d'aïllament social no pateixen necessàriament soledat, i les persones amb sentiment de soledat no estan necessàriament aïllades socialment en un sentit objectiu. Algú que té una participació social activa es pot sentir sol o sola. Dependrà de l'estàndard de relacions que consideri cadascú. Algunes persones amb un nombre petit de contactes socials poden arribar a sentir-se soles, i altres poden sentir-se suficientment integrades o incloses.

La soledat, a més, es pot distingir en dos components: soledat emocional, definida com l'absència d'una relació íntima (parella o millor amic o amiga), i soledat social, relacionada amb l'absència d'una xarxa social àmplia i interessant o atractiva (germans, cosins, amistats, veïns...). La soledat emocional, per exemple, apareix en la separació o mort de la parella i es caracteritza per forts sentiments de buidor, abandonament i desamor. Per tant, només es pot resoldre en tenir una nova relació amb vincles forts. Les persones que s'han traslladat a un lloc on són

³ Document disponible al web Barcelona contra la Soledat:
https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/estrategia_contra_soledat_barcelona_2020_2030.pdf

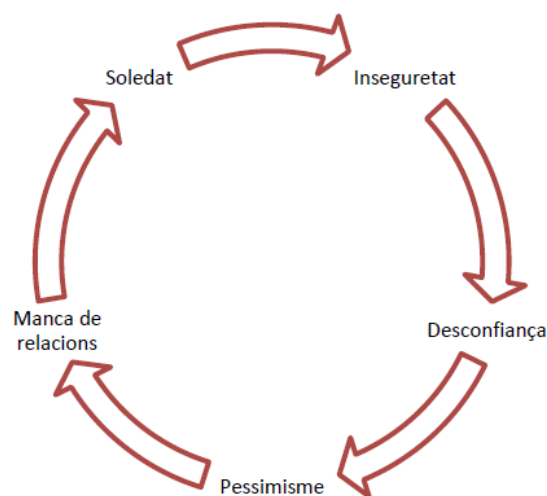

nouvingudes (per processos migratoris, però també per canvis de residència) sovint estan relacionades amb soledat social. Aquesta soledat social es podria resoldre amb relacions amb persones que tinguin el mateix tipus d'interessos.

3. La soledat com a problema social

La soledat no desitjada s'ha convertit en un problema global de les societats actuals, fins i tot es considera una de les epidèmies del segle XXI. Des dels primers estudis sobre soledat (cap al 1950) persisteix l'estereotip que la soledat només la pateixen les persones grans. L'estigmatització de la soledat sovint es relaciona de manera negativa amb l'aïllament social, la qual cosa ha provocat que només es facin visibles els casos més extrems, com les persones grans que moren soles. Això no obstant, la soledat és un sentiment subjectiu i poc desitjat de falta o pèrdua de companyia, i es dona quan hi ha un desajust entre la quantitat i la qualitat de les relacions socials que tenim i les que voldríem; per tant, pot afectar persones diverses, de qualsevol edat, sexe, gènere i origen.

La majoria de persones ens sentirem soles en algun moment de les nostres vides, però la capacitat d'afrontar i superar aquesta soledat varia en funció de l'entorn i les xarxes socials i de suport de què disposem. Quan el sentiment de soledat s'aguditza i perdura al llarg del temps pot arribar a tenir un gran impacte sobre l'individu, però també sobre la cohesió social. Recerca internacional recent equipara el risc de mortalitat de la soledat al de l'obesitat i el tabaquisme. La soledat persistent està vinculada a comportaments poc saludables, pot dur a problemes de salut mental i pitjor rendiment cognitiu. Les persones que se senten soles acostumen a tenir una visió del món més pessimista i una percepció més gran d'inseguretat en el seu entorn, que alhora té efectes sobre les relacions. Tot plegat té efectes sobre l'individu, que pateix l'estigma de la soledat, però també té repercussions sobre la cohesió social de la societat.

4. El perfil de població de les Corts i les xifres de soledat

POBLACIÓ TOTAL I DISTRIBUCIÓ PER SEXES

Comparativa amb la població de ciutat

A la ciutat de Barcelona hi ha una població d'1.664.182 habitants, mentre que al districte de les Corts la població és de 82.532 habitants. La distribució per sexes a la ciutat és de 873.474 dones i de 790.708 homes, la qual cosa representa un percentatge del 10,46% superior de dones. A les Corts les dones signifiquen una població total de 44.160, xifra que representa, doncs, un 15,08% superior a la població d'homes, que és de 38.372.

Taula 1. Comparativa de població al districte de les Corts respecte a la ciutat de Barcelona. Any 2020

2020	Població al districte de les Corts	Població a la ciutat de Barcelona
Total	82.532	1.664.182
Dones	44.160	873.474
Homes	38.372	790.708

Font: Ajuntament de Barcelona. Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Lectura del padró municipal d'habitants

POBLACIÓ PER FRANGES D'EDAT

Dades percentuals per edat a la ciutat de Barcelona i les Corts

La franja de població menor de 15 anys a la ciutat de Barcelona és de 13,4% respecte al total; la franja de persones de 16-64 anys és de 60,5%, i la franja de persones de 65 i més anys és de 26,1%. Això significa que la població de més de 65 anys és notablement superior a la població infantil, quasi el doble del percentatge; amb aquestes dades es manifesta clarament l'envelliment de la població a la ciutat. Al districte de les Corts l'estructura d'edats presenta una població relativament més envellida, amb més d'una quarta part de la població dins de la franja de 65 i més anys, el percentatge més alt dels deu districtes i més de cinc punts per sobre de la mitjana de la ciutat.

La població per sector de població als barris del districte de les Corts presenta uns percentatges molt similars, no es detecta cap desviació significativa. Cal assenyalar que al barri de les Corts el sector de més de 65 anys és el més baix dels tres barris.

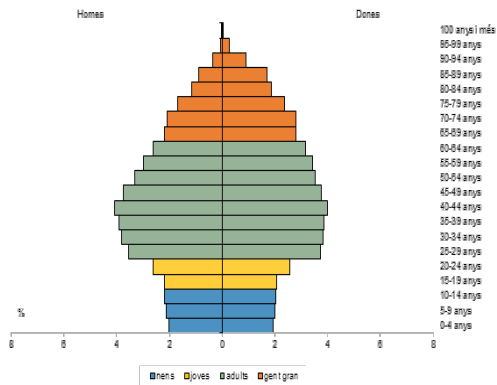
Taula 2. Població per edats a Barcelona i als barris del districte de les Corts. Any 2020

	Les Corts	La Maternitat i Sant Ramon	Pedralbes	Barcelona
0-15	12,9%	16,5%	16,5%	13,4%
16-64	60,8%	58,7%	58,7%	60,5%
65 i més	26,3%	24,8%	24,8%	26,1%

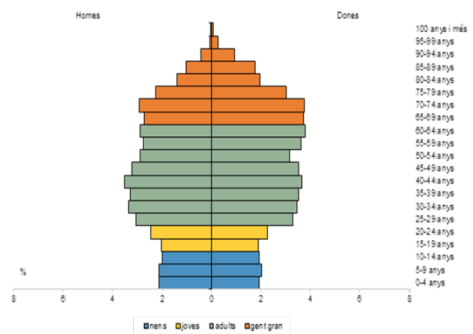
Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona

Gràfic 1. Piràmide de població de la ciutat de Barcelona i dels tres barris del districte de les Corts

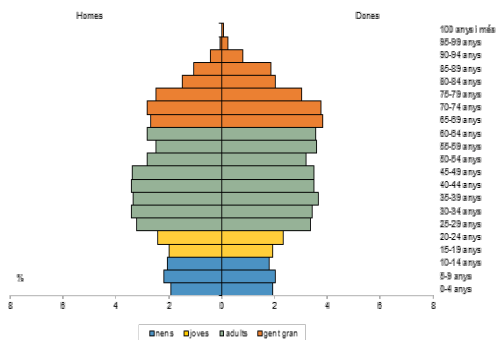
Dades de Barcelona

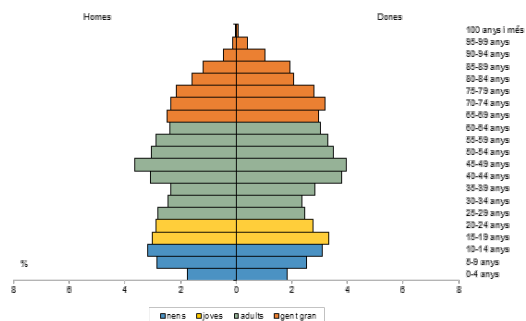
Dades del barri de les Corts

Dades del barri de la Maternitat i Sant Ramon

Dades del barri de Pedralbes

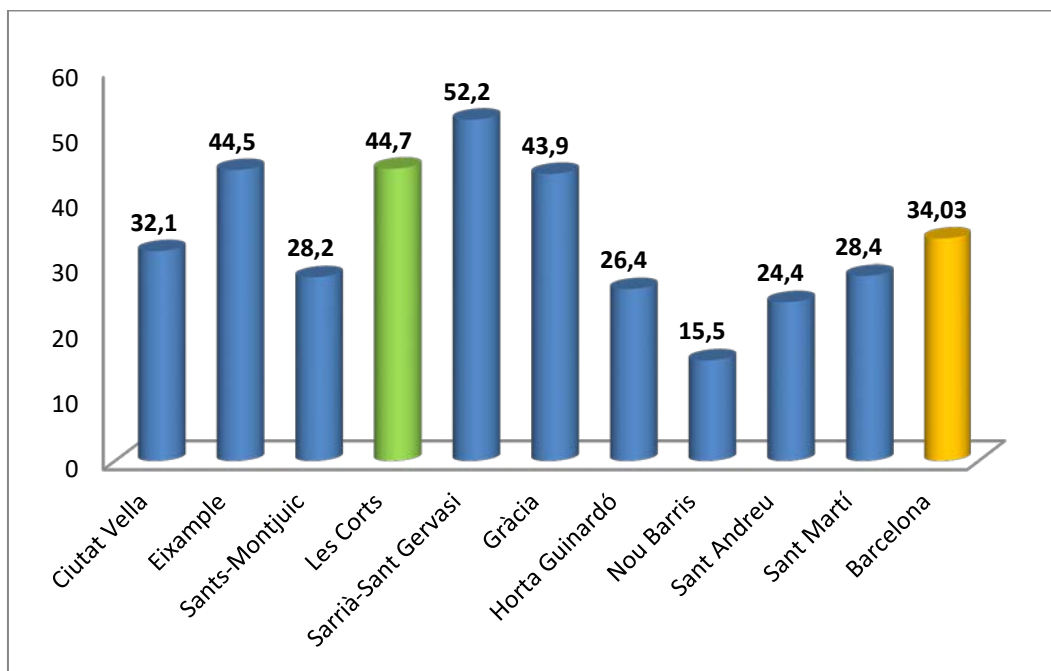
Font: Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona

La piràmide poblacional mostra clarament com aquesta "piràmide" minva en la seva base on està reflectida la població jove i en la població de més edat es redueix el sector de població masculina.

FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA

El districte de les Corts té el segon percentatge més elevat de persones amb formació universitària i graus superiors a la ciutat de Barcelona, mentre que el primer lloc l'ocupa el districte de Sarrià - Sant Gervasi, amb un 52,2%, i el darrer Nou Barris, amb un 15,5%. Amb aquesta distribució es veu clarament que en el districte de les Corts el nivell de formació universitària és elevat i superior a la mitjana de la ciutat.

Gràfic 2. Distribució de la formació universitària a Barcelona i per districtes

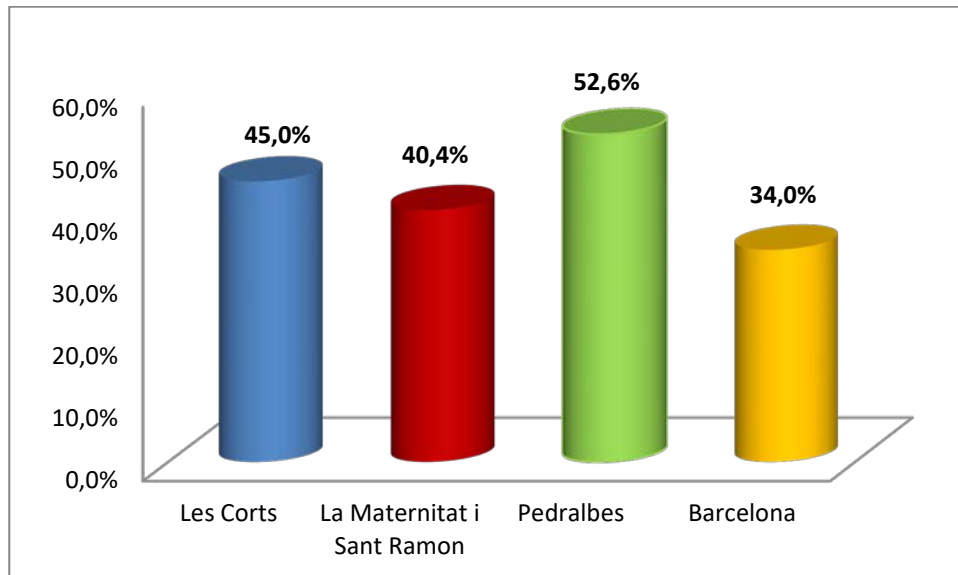

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona

Formació universitària al districte de les Corts per barris

Dels tres barris del districte, el barri de Pedralbes és el que mostra el percentatge més elevat de població amb formació universitària i grau superior, per sobre del 52%, situant-se unes dècimes per sobre del districte de Sarrià - Sant Gervasi que, com ja hem dit abans, és el que té el percentatge més elevat de la ciutat. El barri de la Maternitat i Sant Ramon està per sota del barri de les Corts, però malgrat aquesta petita diferència, hi ha un equilibri respecte al nivell formatiu entre els tres barris.

Gràfic 3. Formació universitària al districte de les Corts per barris. Any 2021

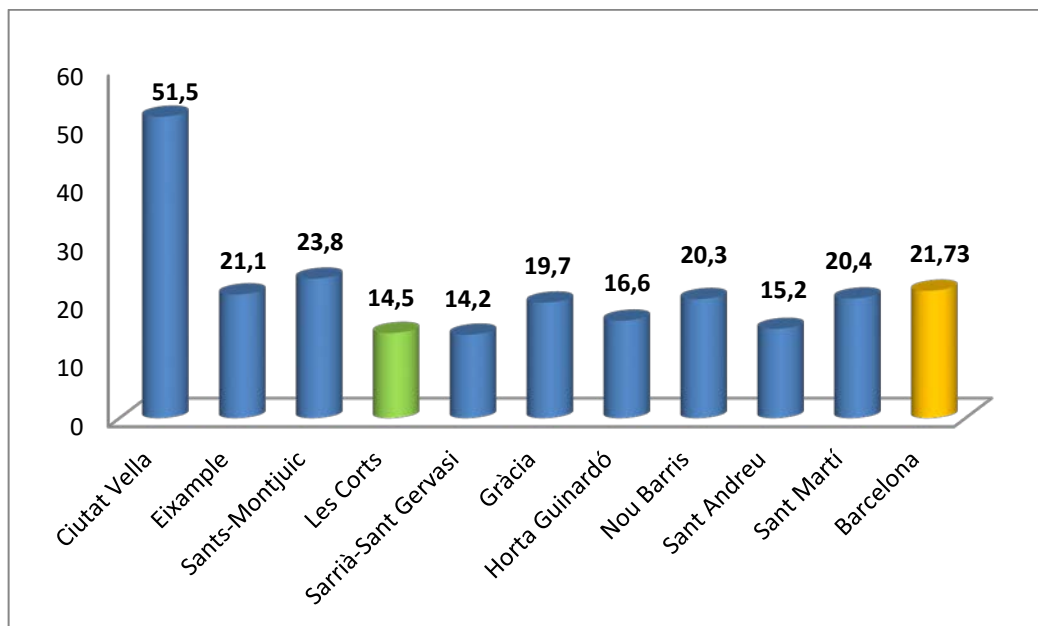

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona

POBLACIÓ ESTRANGERA A LA CIUTAT

La mitjana de població estrangera a la ciutat de Barcelona és del 21,73%. En el districte de les Corts aquest percentatge és inferior, amb un 14,5%. Tot i que l'índex més baix el té el districte de Sarrià - Sant Gervasi, la diferència entre els dos és molt petita. L'índex més elevat de la ciutat l'ocupa el districte de Ciutat Vella amb un 51,5% de població estrangera. La proporció de població estrangera és, juntament amb la de Sarrià - Sant Gervasi, la més reduïda de Barcelona (14,5%), més de set punts per sota del valor de la ciutat, essent les principals nacionalitats les d'Itàlia, Xina i França.

Gràfic 4. Població estrangera a Barcelona i per districtes. Any 2021

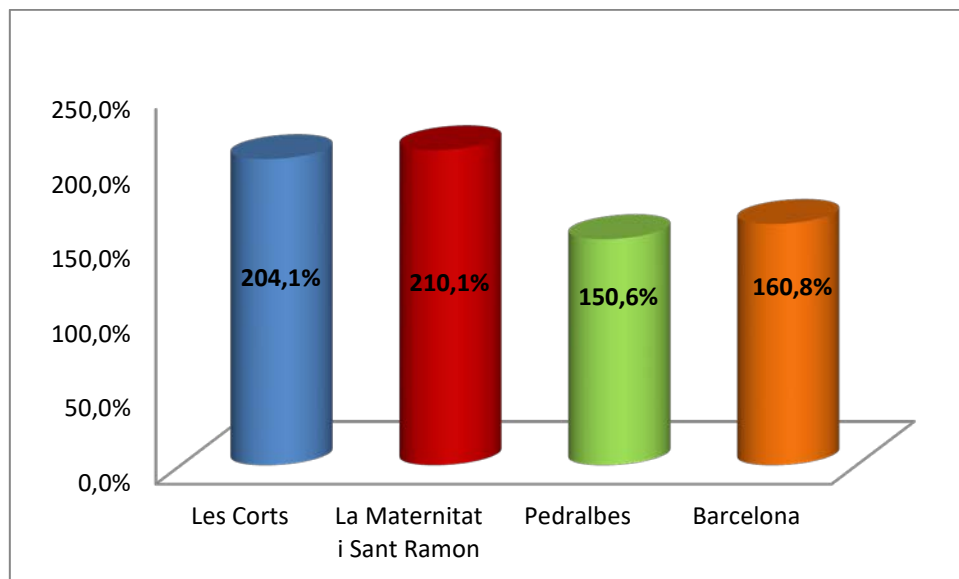

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona

ÍNDEX D'ENVELLIMENT A LA CIUTAT DE BARCELONA

L'índex d'envelliment ens mostra el percentatge de població de més de 65 anys sobre la població menor de 15 anys. Aquesta dada posa de manifest quin valor representa la població més gran de 65 anys sobre la població menor de 15 anys i com d'envellida està la població a la ciutat de Barcelona. Al districte de les Corts, el barri de Pedralbes té l'índex d'envelliment més elevat.

Gràfic 5. Índex d'envelliment a la ciutat de Barcelona i els barris del districte de les Corts (percentatge [%] que representa la població de més de 65 anys sobre la població menor de 15 anys x 100). Any 2021

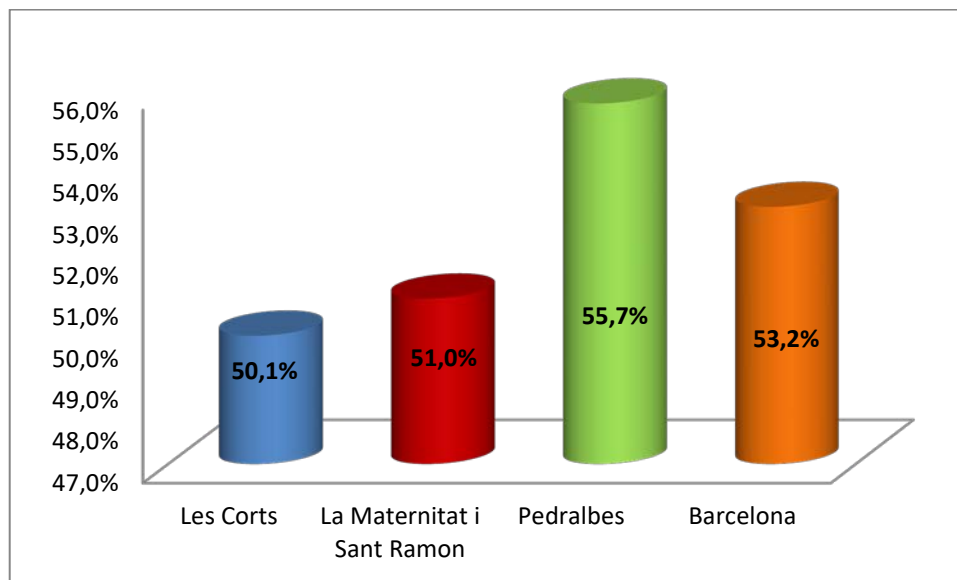

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona

ÍNDEX DE SOBREENVELLIMENT A LA CIUTAT DE BARCELONA

El sobreenvelliment és el concepte per definir el sector de població més gran de 75 anys sobre la població de 65 i més anys, i que a la ciutat de Barcelona representa un 53,2%. Aquesta dada és important a l'hora de planificar accions o programes ja que condiciona alguns aspectes de l'autonomia personal i les funcions bàsiques de la vida diària. El barri de Pedralbes té l'indicador més alt de sobreenvelliment.

Gràfic 7. Índex de sobreenvelliment a Barcelona i als barris del districte de les Corts (percentatge [%] de la població de més de 75 anys sobre la població de 65 anys x 100). Any 2021

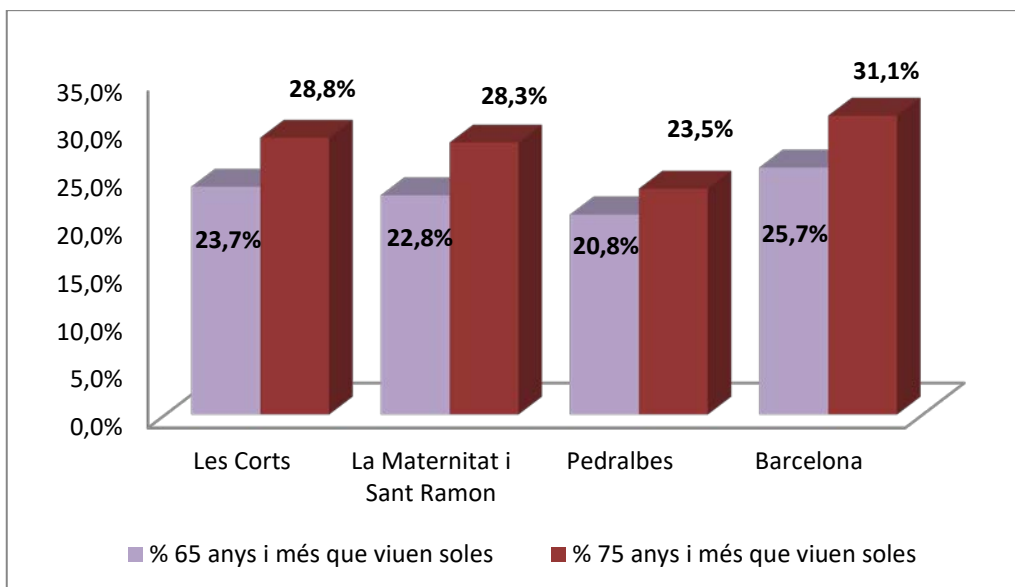

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona

ÍNDEX DE PERSONES DE MÉS DE 65 ANYS QUE VIUEN SOLES

L'índex més elevat de persones de 65 i més anys que viuen soles el trobem al barri de les Corts, amb el 23,7%, i també és on hi ha un percentatge superior de persones de 75 i més anys soles, tot i que les diferències amb els altres dos barris no són gaire significatives. El nivell d'ingressos i la formació són aspectes que afavoreixen la decisió de les persones grans de romandre i viure soles al seu domicili.

Gràfic 8. Persones de més de 65 anys i de més de 75 anys que viuen soles a Barcelona, al districte i als barris de les Corts

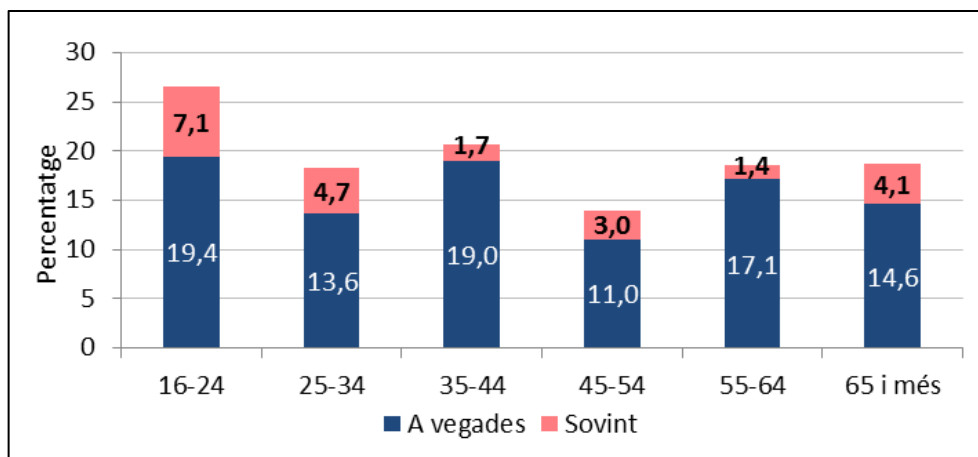

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona

LA SOLEDAT A BARCELONA I A LES CORTS

L'Enquesta Òmnibus (en la seva primera onada, del juny del 2020) ha estat la primera enquesta municipal que ha recollit preguntes sobre el sentiment de soledat a una mostra representativa de tota la població de més de 16 anys de Barcelona. Segons aquesta enquesta, el 3,5% de la població manifesta sentir-se sola sovint o molt sovint. Pel que fa a l'edat, les dades evidencien que són les persones joves les que se senten soles amb més freqüència. El 26,5% dels i les joves afirmen que se senten sols: el 19,4%, a vegades, i el 7,1%, sovint. Aquest percentatge és superior al de les persones de 65 i més anys, amb el 18,7%: d'entre elles, 14,6%, a vegades, i 4,1%, sovint.⁴

Gràfic 9. Persones que se senten soles alguna vegada o sovint, segons grups d'edat. Barcelona, 2020

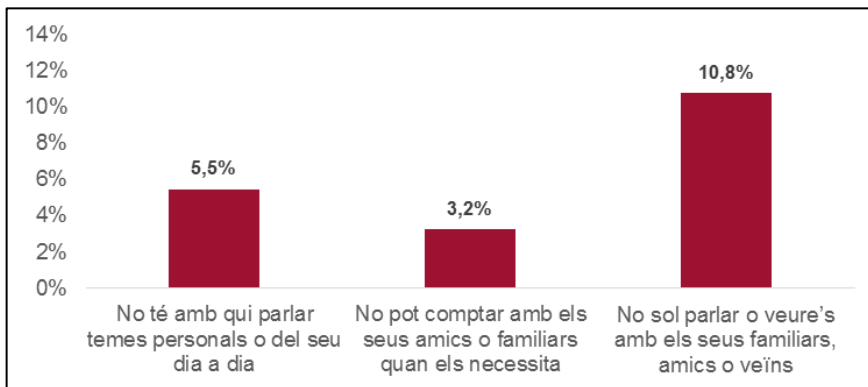
Font: Primera onada de l'Enquesta Òmnibus 2020, Ajuntament de Barcelona.

L'Enquesta de relacions veïnals i de convivència 2020 recull un *Indicador de solitud* (entès com a aïllament social, no com a sentiment subjectiu de soledat) calculat a partir de tres ítems: “No té amb qui parlar de temes personals o del seu dia a dia”; “No pot comptar amb els seus amics o familiars quan els necessita”; “No sol parlar o veure’s amb els seus familiars, amics o veïns”.

⁴ L'Enquesta Òmnibus no es pot desagregar per districte per falta de mostra.

Segons aquesta enquesta, el 10,8% de la població barcelonina afirma que no sol parlar o veure's amb familiars, amics o veïns, el 5,5% no té ningú amb qui parlar de temes personals en el seu dia a dia i el 3,2% no pot comptar amb amics o familiars quan ho necessita.

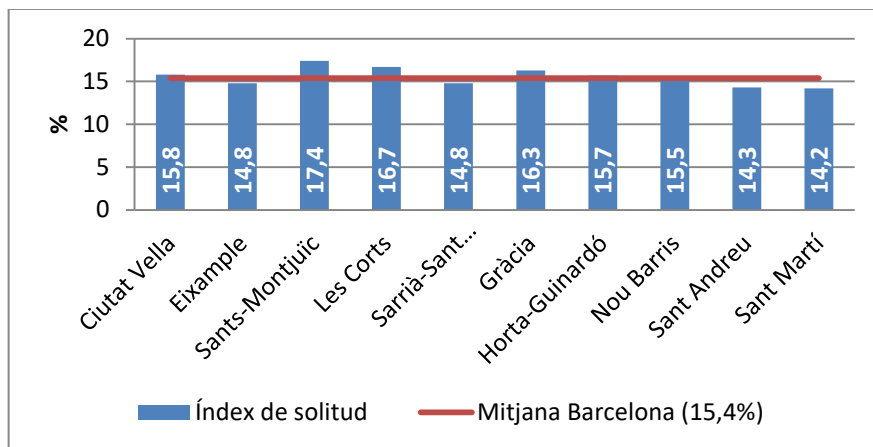
Gràfic 10. Ítems que componen l'Indicador de solitud, Barcelona 2020

Font: Enquesta de relacions veïnals i convivència 2020, Ajuntament de Barcelona.

A partir d'aquestes preguntes es calcula l'índex de solitud, que recompta les persones que han expressat alguna o més d'aquestes formes d'aïllament relacional. La solitud relacional afecta un 15,4% de les persones entrevistades, a les Corts és del 16,7%.

Gràfic 11. Indicador de solitud segons districte i Barcelona ciutat, 2020

Font: Enquesta de relacions veïnals i convivència 2020, Ajuntament de Barcelona.

5. El Pla d'accions contra la soledat del districte de les Corts

L'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030, presentada el juliol del 2021, presenta 4 línies estratègiques amb un total de 25 objectius per pal·liar la soledat a la ciutat de Barcelona, fruit d'un gran procés de participació de les diferents àrees i departaments municipals, entitats i associacions, persones expertes i de l'àmbit acadèmic, així com ciutadania.⁵

4 LÍNIES ESTRATÈGIQUES

L1- Sensibilitzar i generar coneixement sobre l'impacte de la soledat en el districte i en el benestar de les persones que l'habiten.

L2- Desplegar recursos i serveis per prevenir, detectar i atendre les situacions de soledat.

L3- Reestructurar el districte i els seus àmbits en espais comunitaris per afrontar les situacions de soledat.

L4- Adaptar el funcionament de l'organització municipal als nous reptes que planteja la soledat.

El districte de les Corts, conscient i sensibilitzat amb el problema de la soledat no desitjada, proposa aquesta mesura de govern que incorpora un conjunt de mesures i accions adaptades i adequades al territori, alineant-se amb l'estratègia contra la soledat de Barcelona. És per això que aquest Pla d'accions contra la soledat específic de les Corts se suma a les accions contra la soledat del conjunt de la ciutat.

Aquest no és el primer pas per abordar la problemàtica de la soledat que es realitza des del Districte, ja que, a l'inici del mandat, es va crear la *Comissió de Treball per a Persones Grans, Edatisme i Soledat no volguda*. Ara, amb aquest pla d'accions, es fa un pas més i s'aborda el fenomen de la soledat amb més profunditat i amb una visió transversal, amb l'objectiu de detectar i atendre les persones que pateixen soledat, però sobretot prevenir aquest sentiment, tot promocionant els vincles relacionals.

Per reduir la soledat no desitjada cal la consciència i l'esforç de tota la ciutadania. És per aquest motiu que treballarem des del Districte de les Corts per contribuir a

⁵ En el document de l'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030 s'explica en detall el procés d'elaboració i metodologia emprada per arribar a les línies estratègiques i objectius finals.

fer que l'Estratègia municipal contra la soledat esdevingui la base per assolir el Pacte de ciutat contra la soledat en els anys vinents.

El Pla d'accions contra la soledat de les Corts s'emmarca dins les quatre línies estratègiques i els objectius que es preveuen dins l'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030. A partir d'aquests objectius, es presenten una sèrie d'accions específiques que cal desenvolupar pel districte de les Corts per tal de definir el full de ruta que cal seguir.

El Pla d'accions contra la soledat de les Corts és flexible, ja que, en funció de les dades de soledat, les circumstàncies de cada moment i l'avaluació i seguiment de cada mesura, es revisaran les accions per adaptar-se a les noves necessitats amb la finalitat última de pal·liar i prevenir el sentiment de soledat a les Corts i contribuir així a la resta de la ciutat.

Objectius d'intervenció

A continuació es presenta el Pla d'accions contra la soledat del districte de les Corts, amb un total de 22 accions repartides en les diferents línies estratègiques (L) i objectius (O)⁶. Algunes d'aquestes accions ja estan en funcionament, altres són noves. Tot plegat forma part de la lluita contra la soledat al districte.

L1: Sensibilitzar i generar coneixement sobre l'impacte de la soledat en el districte i en el benestar de les persones que l'habiten.

O1.1. Impulsar campanyes i accions de comunicació amb l'objectiu de prevenir, desestigmatitzar i conscienciar sobre el problema de la soledat.

- 1. “#No estem sols“: projecte que vincula la intervenció artística a l'espai públic amb la gent gran amb l'objectiu de donar visibilitat a aquest col·lectiu més vulnerable i combatre la situació d'aïllament i soledat que pateixen, agreujada pel confinament a causa de la pandèmia de la covid-19.**
- 2. La Balsa de la Medusa: projecte de creació artística que aglutina i recull les sensacions de la població (diferents sectors) davant la situació de soledat que s'ha manifestat en el període de confinament fins a l'actualitat.**

⁶ Només s'hi recullen aquells objectius de l'Estratègia municipal contra la soledat dels quals s'inclou alguna acció del Pla d'accions del districte.

O1.2. Fer difusió dels serveis disponibles per promocionar la cura emocional, prevenir i atendre situacions de soledat des del districte i des de les entitats socials, per tal que la informació arribi a tota la ciutadania.

- 3. Col·laborar en l'elaboració d'un recull d'entitats i serveis que treballen la soledat: l'objectiu és identificar possibles interlocutors i col·laboradors amb els quals participar i obtenir una visió comunitària i no institucionalitzada.**
- 4. Mantenir actualitzat el mapa d'actuacions i de propostes que treballen la soledat: amb l'objectiu de conèixer per poder donar valor a les actuacions ja existents i descobrir i mapar àmbits sectorials o de territori mancats d'intervencions ad hoc.**

O1.3. Desplegar mecanismes per contribuir a la presa de decisions de les polítiques locals sobre el fenomen de la soledat.

- 5. Diagnosi qualitativa de les persones grans al districte de les Corts: el districte té el percentatge de població més envellida; per aquest motiu volem engegar aquest estudi-diagnòstic que ens donarà informació contrastada i que ens permetrà desenvolupar un pla de treball amb aquest sector de població.**

L2- Desplegar recursos i serveis per prevenir, detectar i atendre les situacions de soledat.

O.2.1 Impulsar mesures per facilitar l'accés a activitats d'educació, cultura i lleure.

- 6. Consolidar el treball amb les aules d'extensió universitària. Facilitar la seva capacitat digital. Aprovar la cultura en col·lectius i persones amb dificultats d'accés i, alhora, reconèixer i difondre la formació i el coneixement de les persones grans i donar-los valor.**

O2.2. Potenciar els recursos i l'accés a coneixements i capacitats per reduir la bretxa digital, especialment dirigits a les persones grans i als col·lectius vulnerables.

- 7. Fer formació i proporcionar eines i materials per reduir la bretxa digital en les entitats formades per persones de més de 65 anys o amb manca**

de coneixements digitals. Amb aquest projecte es vol capacitar les persones de més de 65 anys i reduir la bretxa digital.

O2.3. Facilitar la relació presencial entre persones i entre generacions.

- 8. Promoure accions amb el CRP (Centre de Recursos Pedagògics) en diferents línies: “Compartim experiències”. Aquesta iniciativa crea ponts de trobada entre joves alumnes de l’ESO i els seus avis i àvies. Un espai on els més grans comparteixen història i coneixença i els més joves afavoreixen el coneixement d’eines digitals.**

O2.5 Dotar d’eines els i les professionals que estan en contacte amb les persones per detectar, prevenir i intervenir en casos de soledat, sobretot pel que fa a la intervenció en escenaris de transició vital que impliquen un nivell de risc més alt.

- 9. Capacitar els professionals respecte a la soledat: fer formació als professionals dels casals de gent gran. Espai de formació i capacitació per als dinamitzadors i dinamitzadores dels casals de gent gran.**
- 10. Fomentar clàusules de contractació que incloguin la mirada de la soledat mitjançant la formació als professionals.**
- 11. Fer una sessió informativa i de presentació al districte de la “Guia per a la prevenció, detecció i acompanyament d’adolescents i joves en situacions de soledat”, presentada el 6 d’octubre de 2021 a escala de ciutat en un acte adreçat a professionals que treballen amb adolescents i joves.**

O2.6. Potenciar xarxes de referents professionals i comunitaris per a la prevenció i detecció de situacions de soledat.

- 12. Projecte Radars: a les Corts existeix el projecte implementat als tres barris amb l’objectiu de pal·liar la soledat de les persones detectades.**
- 13. VilaVeïna: incorporar una estratègia de treball per reduir la soledat en el moment de desplegar-se.**
- 14. “Sortim en companyia”: organització d’excursions mensuals per la ciutat amb persones grans que viuen soles o tenen pocs recursos econòmics.**

O2.7 Reforçar l'oferta de serveis i programes existents que pal·lien la soledat en tots els cicles de vida.

15. Augmentar el Konsulta'm per tal de donar resposta a la problemàtica de soledat que manifesten els joves d'edats compreses entre els 17 i els 24 anys.

16. Treball amb els casals de gent gran del districte per incorporar la mirada de la soledat.

17. Àpats en companyia.

O2.8 Impulsar noves accions i serveis per pal·liar la soledat, sobretot en els moments de transició vital i per als col·lectius que més la pateixen.

18. Consolidar i fer visible el servei ATE (Aquí t'Escoltem) com a servei municipal que també contribueix a pal·liar el sentiment de soledat d'adolescents i joves.

L3- Reestructurar el districte i els seus àmbits en espais comunitaris per afrontar les situacions de soledat.

O3.1. Transformar i naturalitzar l'espai públic per tal de recuperar espais de trobada i convivència entre la ciutadania i reduir la soledat.

19. Incorporar plans d'ocupació: incorporar l'observació i el vessant de la soledat en les propostes de petició de plans d'ocupació.

O3.2. Fer la ciutat accessible des del punt de vista físic i comunicatiu per fomentar la connexió i la cohesió social.

20. Projecte de la ludoteca accessible universal. En procés de creació aconseguir que la ludoteca Guitard sigui el primer espai totalment inclusiu de la ciutat de Barcelona.

L4- Adaptar el funcionament de l'organització municipal als nous reptes que planteja la soledat.

O4.4 Dotar d'eines metodològiques i recursos de coneixement els i les professionals municipals, per integrar la perspectiva de la soledat en els seus àmbits de responsabilitat.

21. Fer formació als i les professionals del districte per sensibilitzar sobre la soledat no desitjada.

O4.5 Establir mecanismes de coordinació i de treball transversal entre àmbits i professionals municipals per abordar conjuntament la complexitat de la soledat.

22. Comissió de Treball de Persones Grans, Edatisme i Solitud no volguda, grup de treball que s'ha creat amb la finalitat de portar a terme actuacions de millora en aquests tres àmbits.

6. Governança

Com s'ha indicat anteriorment, el Pla d'accions contra la soledat del districte de les Corts és un pla d'accions viu i flexible, que permetrà al llarg de 4 anys (2021-2024) ampliar i modificar accions per tal d'adaptar-se a les necessitats i circumstàncies del fenomen de la soledat. Per tal de poder analitzar la realitat, compartir experiències i prendre decisions sobre l'ampliació o modificació del Pla d'accions contra la soledat de les Corts, es proposa la creació de la Taula contra la soledat no volguda de les Corts.

TAULA CONTRA LA SOLEDAT NO VOLGUDA DE LES CORTS

Objectiu:

Partim de la constatació que hi ha persones que viuen soles i persones que se senten soles. Coneixem moltes propostes i accions finalistes contra la soledat, tecnològiques, procedimentals, amb l'objectiu de detectar i pal·liar l'aïllament que, gairebé sempre, acompanya la soledat.

Entre tots i totes hem de trobar la forma de motivar, facilitar, promoure, incentivar, etc., les relacions personals significatives per recuperar, crear, refer, etc. les connexions personals i les xarxes personals de relació i pertinença. És a dir, crear les condicions perquè la persona que se sent sola senti la necessitat, curiositat, motivació, incentiu per fer el primer pas cap a la recuperació o creació de noves xarxes personals, i per això en aquesta Taula:

- a) Es concretaran propostes per a les persones que estan soles i per a les que se senten soles i que volen canviar aquesta situació.
- b) Es proposaran accions específiques perquè la persona que se sent sola tingui la motivació, l'impuls, la necessitat de sortir de la seva situació i començar la recuperació de relacions significatives i satisfactòries.

La Taula, que es reunirà semestralment, també farà seguiment de les accions en vigor. A més dels membres de la Taula, hi podran participar les persones o entitats que eventualment es consideri d'interès per tractar temes específics de la soledat no volguda en dones, joves, infants, persones grans, etc.

Composició:

Per enfrontar-nos a la soledat no volguda hem d'actuar, primer, en la detecció de les persones que se senten soles. Per això són imprescindibles els serveis sanitaris i socials del districte, així com els Serveis Tècnics del Districte. També són fonamentals la xarxa de comerciants i serveis de proximitat. Són decisius els col·lectius actius en la participació comunitària, de totes les edats i de totes les característiques pel que fa a objectius i funcionament. La capillaritat comunitària dels seus membres pot arribar pràcticament a qualsevol racó dels nostres barris, de manera que el seu potencial de detecció és imprescindible.

En resum, crearem una "Taula contra la soledat no volguda" heterogènia, de totes les edats, activitats, interessos i especialitats. Estarà formada per representants dels serveis del Districte, dels Serveis Socials i de Salut, així com dels grups i entitats comunitàries:

- Direcció de Serveis a les Persones i al Territori
- Equipaments i serveis de salut (públics i privats: CAP, Ace, farmàcies...)
- Serveis Socials
- Associació de Comerciants
- Grups de joves, Taula de Dones, Grup Mou-te, casals de la gent gran, Banc Solidari, L'Espiga, Aula d'Extensió Universitària, clubs esportius, Associació de Veterans, parròquies del districte, etc.
- Grups municipals (polítics)
- Professionals i especialistes (en sessions específiques)

Serà des de la comunitat, des dels sistemes de relació existents, des de l'experiència de les persones amb xarxes actives, que podran sorgir propostes útils, eficaces i amb capacitat d'atreure les persones soles del districte.

L'avaluació i seguiment de la mesura de govern es realitzarà mitjançant informes que es presentaran en les mateixes taules contra la soledat no volguda, i en els consells de barri, on s'informarà de les accions realitzades i els seus indicadors.

7. Calendari i seguiment del Pla d'accions contra la soledat del districte de les Corts

La mesura de govern contra la soledat 2021-2024 del districte de les Corts es planteja com un pla d'acció transversal, integral i a mitjà termini, amb un horitzó de 3 anys que ens permetrà dissenyar polítiques per pal·liar la soledat i aplicar-les, avaluar-les i modificar-les, en cas necessari. Suposa, doncs, una aposta clara per fer front de manera eficient a la soledat, entesa com una de les anomenades epidèmies del segle XXI, en línia amb les estratègies i polítiques d'altres governs i administracions locals d'arreu del món.

A continuació presentem el cronograma amb el desenvolupament de les línies estratègiques i les accions, i la seva planificació 2021-2023.

CRONOGRAMA

		2021												2022												2023											
		GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES
L	L1.-Sensibilitzar i generar coneixement sobre l'impacte de la soledat en la ciutat i en el benestar de les persones que l'habiten																																				
O	"no estem sols": La Balsa de la Medusa	■												■																							
	Elaborar un recull d'entitats i serveis que treballen la soledat	■												■												■											
	Elaborar un mapa d'actuacions i de propostes que treballen la soledat	■												■												■											
	Diagnosi quantitativa i qualitativa de les persones grans al Districte de les Corts	■												■												■											
L	L2.Desplegar recursos i serveis per prevenir, detectar i atendre les situacions de soledat																																				
O	Consolidar els treballs amb les aules d'extensió universitària	■																																			
	Fer formació i dotar d'eines i materials per a reduir la bretxa digital	■																																			
	Promoure accions amb el CRP diferents eines: "compartim experiències"	■																																			
	Capacitar als professionals respecte a la soledat	■																																			
	Fomentar clàusules de contractació	■																																			
	Projecte "Radars"	■																																			
	"Vilaveïna"*	■																																			
	Sortim en companyia	■																																			
	Augmentar el Konsulta'm	■																																			
	Treball amb els Casals de Gent Gran del Districte	■																																			
	Àpats en companyia*	■																																			
	Ampliació d'un punt d'atenció del Servei "Aquí t'escoltem"	■																																			
Consolidar i fer visible el Servei ATE ("Aquí t'escoltem")	■																																				
L	L3.Reestructurar la ciutat i els seus àmbits en espais comunitaris per afrontar les situacions de soledat																																				
O	Incorporació l'observació i la vessant de la soledat a les propostes de petició de Plans d'Ocupació Projecte de la Ludoteca accessible universal	■																																			
L	L4.Adaptar el funcionament de l'organització municipal als nous reptes que planteja la soledat																																				
O	Fer formació als i les professionals del Districte	■																																			
	Comissió de Treball de Persones Grans, Edatisme i Solitud no volguda.	■																																			

L: Línia
O: Objectius

8. Seguiment i avaluació

S'establirà un sistema d'indicadors de seguiment i avaluació de cadascuna de les accions incloses en el Pla d'accions contra la soledat 2021-2024 al districte de les Corts, que permeti conèixer-ne els resultats i introduir-hi millores, si escau.

També, i en col·laboració amb l'Estratègia municipal contra la soledat, s'aplicarà l'escala UCLA a tots aquells programes, serveis i accions contra la soledat en què sigui possible fer-ho, per tal de mesurar el grau de soledat entre les persones usuàries.

Les dades compilades a partir dels indicadors i de l'aplicació de l'escala UCLA es compartiran amb l'equip de gestió i coordinació de l'Estratègia municipal contra la soledat.

9. Pressupost

El pressupost per al desenvolupament de la mesura es distribueix en tres exercicis, 2021, 2022 i 2023, i es desglossa en els conceptes següents:

Concepte	Import		
Subvencions	2021	2022	2023
Suport a aquelles entitats que proposen, en els seus projectes, serveis i accions que tenen com a objectiu combatre la soledat i facilitar l'acompanyament de les persones que es troben en situacions de soledat.	5.000 €	5.000 €	5.000 €
Formació			
-Fer formació, dotar d'eines i materials per reduir la bretxa digital a entitats formades per persones de més de 65 anys o amb manca de coneixements digitals. -Dotar d'eines metodològiques i recursos de coneixements als i les professionals municipals, per integrar la perspectiva de la soledat en els seus àmbits de responsabilitat.	2.500 €	2.500 €	2.500 €
Diagnòstic			
Elaborar un estudi per conèixer l'abast de la soledat al districte, i sobretot els col·lectius que es troben en aquesta situació i les conseqüències que se'n deriven: gent gran, dones, joves i adolescents, etc.	3.000 €	11.000 €	
Convenis			
Establiment de convenis amb aquelles entitats que desenvolupin projectes de prevenció i atenció a les persones que viuen i/o es troben en situació de soledat.	1.500 €	1.500 €	1.500 €
Capítol 2			
Projectes i serveis dels diferents programes del Districte —salut, cultura, joves, inclusió, gent gran, etc.— que desenvolupen accions que tenen com a objectiu la promoció social de cadascun d'aquests àmbits i, alhora, prevenir les situacions de soledat d'algunes persones.	30.000 €	30.000 €	30.000 €
TOTAL	42.000 €	50.000 €	39.000 €

10. Referències

1. Estadística i Difusió de Dades - Observatori de barris -
https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/catala/Estadistiques_per_territori/Documents/barris/index.htm
2. Les Corts
https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/catala/Estadistiques_per_territori/Documents/barris/19_LC_Corts_2021.pdf
3. La Maternitat i Sant Ramon
https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/catala/Estadistiques_per_territori/Documents/barris/20_LC_Mat_StRamon_2021.pdf
4. Pedralbes -
https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/catala/Estadistiques_per_territori/Documents/barris/21_LC_Pedralbes_2021.pdf